

MATEŘSTVÍ V MLADÉM VĚKU

PhDr. Hana Heiderová, Ph.D.

Pedagogická
fakulta

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

■ CENTRUM
■ CELOŽIVOTNÍHO
■ VZDĚLÁVÁNÍ

FAKULTNÍ NEMOCNICE[®]
OLOMOUC

Tato prezentace vznikla za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví ČR
(projekt 50/20/PPZ In Time - zodpovědně, erudovaně, plánovaně a připraveně k rodičovství).

MATEŘSTVÍ A MOTIVACE ŽENY STÁT SE MATKOU

- Mateřství přináší ženě tu nejzodpovědnější roli, která je spojena s řadou krásných zážitků a nových zkušeností, ale je provázána i pocity nejistoty, bezmoci a únavy.
- Dle Matějčka (1986) jsou motivy, které člověka podněcují stát se rodičem, **psychologického rázu**.
- Rodičovstvím totiž docází k **uspokojování psychických potřeb** člověka.

MATEŘSTVÍ A MOTIVACE ŽENY STÁT SE MATKOU

Motivací stát se rodičem je tedy uspokojování psychických potřeb pomocí těchto opatření:

- **potřeba stimulace** – dítě do života přináší spoustu nového, rodičům přináší radost i povinnosti,
- **potřeba smysluplného světa** – dítě je pro rodiče novou zkušeností, rodiče se učí nové roli a dochází u nich k vnitřnímu růstu a moudrosti,
- **potřeba životní jistoty** – vzájemná láska s dítětem,
- **potřeba identity** – pro rodiče znamená dítě společenskou hodnotu,
- **potřeba otevřené budoucnosti** – dítětem si jedinec zaručuje pokračování svého rodu.

MATEŘSTVÍ A MOTIVACE ŽENY STÁT SE MATKOU

- Dívky mladší 18 let nejsou na roli matky ještě psychicky připraveny. Věk 35 a více je naopak rizikovým z hlediska biologického.
- S přibývajícím věkem klesá pravděpodobnost přirozeného otěhotnění, je větší riziko potratu a narození handicapovaného dítěte. Například riziko Downova syndromu pro plod je pouze 1:1667 u ženy, která má 20 let. O něco větší ohrožení je u ženy ve věku 35 let a největší riziko 1:30 je u žen nad 45 let a výše

PŘÍČINY MATEŘSTVÍ V MLADÉM VĚKU

Jedním z nejdůležitějších faktorů ovlivňující to, zda se z dívky stane předčasně matka, je její rodina a vztah s jejími rodiči. Zdá se, že existují jisté faktory, které by mohly předurčovat, že se z mladé dívky stane matka v raném věku:

- pokud se její matka sama stala matkou v raném věku,
- její matka je samoživitelkou,
- docházelo k častým změnám ve skladbě rodičovského páru,
- časté stěhování či změna prostředí v dětství,
- dívčino nižší IQ,
- nízký socioekonomický status rodiny,
- časté fyzické tresty či zneužívání, četné hádky rodičů,
- častější užívání návykových látek.

MOŽNÉ VÝHODY MATEŘSTVÍ V MLADÉM VĚKU

- mladé maminky mají mnohem **menší riziko genetických a metabolických vad u dítěte,**
- ženy v tomto věku jsou z fyziologického hlediska na **vrcholu svých sil,** dá se proto předpokládat, že náročné období těhotenství lépe zvládnou,
- většina těchto těhotenství proto probíhá naprosto fyziologicky a dá se předpokládat, že jejich těhotenství a porod budou naprosto bezproblémové,
- organismus mladých žen ještě není tolik zatížen chronickými nemocemi či pravidelným užíváním léků,
- dítě jim může **ukázat životní směr,** ve kterém se mohou realizovat.

MOŽNÉ VÝHODY MATEŘSTVÍ V MLADÉM VĚKU

- Mladé maminky mají více energie, proto i lépe zvládají náročné situace, které mateřství přináší – např. nevyspání a noční vstávání k miminku;
- nejsou přehnaně úzkostlivé, dítě vychovávají v kamarádském duchu;
- po porodu nastává rychlejší regenerace organismu (rychleji se dostávají na svoji původní hmotnost).

MOŽNÉ NEVÝHODY MATEŘSTVÍ V MLADÉM VĚKU

- Před dosažením plné tělesné zralosti (do 17 let), není organismus ženy připraven na změny související s těhotenstvím a porodem;
- pokud k otěhotnění dojde **neplánovaně**, nemusí být maminka na tuto situaci emocionálně připravená;
- mohou se objevit **problémy s financemi a bydlením**;
- v některých případech může žena přijít o dosavadní **přátelé**, dojde ke změně dosavadních zájmů, což vede k ochladnutí vztahu a mnohdy i k přetrhání vazeb;
- problémy se studiem, pokud žena ještě neukončila svá studia, může jí těhotenství a pak následný porod a péče o dítě zkomplikovat dokončení školy.

MOŽNÉ NEVÝHODY MATEŘSTVÍ V MLADÉM VĚKU

- Může ztratit svého partnera, který nechce přijmout otcovskou roli;
- **podpora rodiny** – pokud nedojde k podpoře rodiny, je to pro mladou ženu složitá situace, může pociťovat smutek, úzkosti, osamocení;
- již během těhotenství se žena musí vzdát některých zájmů, dochází ke změně životního stylu;
- pokud otěhotní žena, která ještě nepracovala (popř. pracovala velmi krátce), nemá nárok na **peněžitou pomoc v mateřství** a nemůže si volit délku rodičovské dovolené (může to řešit přes otce dítěte, pokud ten splňuje podmínky).

In Time LITERATURA

MATĚJČEK, Zdeněk. *Počátky našeho duševního života*. Praha: Panorama, 1986. 365 s. Pyramida.

ŠILHOVÁ, Lucie a STEJSKALOVÁ, Jana. *Matkou ve vyšším věku: vliv věku na plodnost ženy a na průběh těhotenství*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2006. 102 s. ISBN 80-251-0987-9

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

WOODWARD, L., FERGUSSON, D. M., & HORWOOD, L. J. (2001). Risk factors and life processes associated with teenage pregnancy: Results of a prospective study from birth to 20 years. *Journal of Marriage and Family*, 63(4), 1170-1184.